

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ**

КАФЕДРА ІНЖЕНЕРНОЇ ПЕДАГОГІКИ

**СИЛЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОНФЛІКТИ В ЖИТТІ ЛЮДИНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ
ПОДОЛАННЯ**

Галузь знань:	Усі галузі знань
Спеціальність:	Усі спеціальності
Назва освітньої програми:	Усі програми
Освітній рівень:	Другий магістерський

Затверджено на засіданні кафедри
інженерної педагогіки Протокол № 1
від “02” вересня 2020 р.

Дніпро 2020

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Конфлікти в житті людини та шляхи їх подолання
Викладач	Доктор філософських наук, професор Палагута В.І. https://scholar.google.com.ua/citations?user=TSSh_8gAAAAJ&hl=ru https://orcid.org/0000-0003-4254-1625
Контакти, E-mail викладача	Кафедра інженерної педагогіки, к. 458, e-mail: vipalu@ukr.net
Форми організації навчання з дисципліни	лекції, практичні заняття, самостійна робота
Обсяг дисципліни	4 кредити ЄКТС, кількість модулів: 4 Загальна кількість годин на вивчення дисципліни: 32, з них: лекційних: 16, практичних: 16, самостійна робота студента: 88
Тип навчальної дисципліни за навчальним планом	Вибіркова циклу загальної підготовки, Курс: 1 магістратури Семестр: II, чверть 3 і 4 Вид контролю: модульні контрольні роботи
Додаткові інформаційні матеріали	https://nmetau.edu.ua/ua/mdiv/i2016/p3079
Години консультацій:	13.00-14.20 вівторок

2. Анотація до курсу

Курс «Конфлікти в житті людини та шляхи їх подолання» призначений для отримання можливостей пізнання та керування усіма видами конфліктів – від внутрішньоособистісних та сімейних до конфліктів в організаціях і у сфері управління та бізнесу. Підґрунтям розробки цього курсу стала дисципліна «Конфлікти у трудових колективах» з підготовки магістрів у галузі знань – 01 Освіта, зі спеціальності 015.12 – Професійна освіта (металургія).

Вивчення дисципліни при підготовці фахівців магістрів обумовлено тим, що глибоке розуміння міжособистісних відносин неможливе без знання конфлікту як соціального явища, без знання майже всіх видів конфліктів та технології керування конфліктами, без знання психології переговорного процесу та специфічних рис внутрішньоособистісних, міжособистісних, групових, організаційних, управлінських, суспільних конфліктів, знання маніпулятивних технологій і прийомів та уміння оказувати їм протидію.

3. Мета та цілі

Мета курсу: формування у майбутніх фахівців різних спеціальностей систематизованих уявлень, теоретичних знань та практичних навичок, які б дозволили їм ефективно себе поводити в багатьох конфліктних ситуаціях, які зустрічаються в житті людини, а також оволодіння технологіями та засобами управління внутрішньоособистісними, сімейними, організаційними та управлінськими конфліктами, формування стійких уявлень про стратегії поведінки в конфлікті та видів психологічного впливу в конфліктних ситуаціях, надати стійкі знання та навички використання технологій ефективного спілкування в конфліктних ситуаціях та надання умінь ефективно проводити переговорні практики при вирішенні конфліктів.

Цілі курсу: напрацювання практичних умінь та навичок поведінки в найбільш типових конфліктних ситуаціях як у професійній діяльності, так і у особистісних та сімейних стосунках, опрацювання ефективних стратегій подолання конфліктів в життєдіяльності людини.

4. Компетентності та результати навчання

Інтегральною компетентністю є здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в освітній та виробничій професійній діяльності в галузі металургії, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог. У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти опановують **наступні компетентності:**

- уміння працювати в мультидисциплінарному та мультинаціональному середовищі;
- здатність до критичного осмислення результатів професійної діяльності, прагнення їх удосконалення;
- усвідомлення відповідальності за результати професійної діяльності у виробничій, освітній та науковій сферах;
- здатність до постійного підвищення освітнього та наукового рівня, актуалізації й реалізації власного особистісного потенціалу, прагнення до саморозвитку;
- здатність до здійснення спілкування із підлеглими, колегами та адміністрацією на виробництві, ефективного застосування комплексу засобів спілкування у різних ситуаціях.

та результати навчання:

- розуміння характеру міжособистісних та групових конфліктів і особливостей поведінки особистості в конфлікті;
- здатність використовувати технології ефективного спілкування і раціональної поведінки в конфліктних ситуаціях;
- володіння техніками переконання, навіювання та емоційного зараження;
- здатність використовувати технологію управління конфліктами в організаціях та трудових колективах, а також у сімейних і особистісних стосунках життя особистості;
- здатність розпізнавати сутність конфлікту та його причини і орієнтуватися у конфліктних ситуаціях;
- уміння оцінювати характеристики психології та поведінки конфліктної особистості та стратегії поведінки з нею;
- володіння техніками переговорного процесу при розв'язанні конфліктів.

Критерії успішності – отримання позитивних оцінок на поточних заняттях, при виконанні індивідуального завдання, а також успішне виконання модульних контрольних робіт.

Засоби діагностики успішності навчання – контрольне опитування на практичних заняттях (протягом навчального процесу) та успішне виконання індивідуального домашнього завдання, початкової та підсумкової модульної контрольної роботи.

Зв'язок з іншими дисциплінами – в структурі дисциплін підготовки магістрів майбутніх фахівців дисципліна «Конфлікти у житті людини та шляхи їх подолання» має безпосередній зв'язок із іншими дисциплінами всього педагогіка – психологічного циклу підготовки, перш за все з такими дисциплінами як «Психологія особистості та розвитку людини», «Психологія сім'ї».

5. Організація навчання
Розподіл навчальних годин (Денна форма навчання)

	Усього	Чверті	
		3	4
Усього годин за навчальним планом, у тому числі:	120	60	60
Аудиторні заняття, з них:	32	16	16
Лекції	16	8	8
Лабораторні роботи	0	0	0
Практичні заняття	16	8	8
Семінарські заняття	0	0	0
Самостійна робота, у тому числі при:	88	44	44
підготовці до аудиторних занять	16	8	8
підготовці до модульних контрольних робіт (екзамену)	12	6	6
виконанні курсових проектів (робіт)	0	0	0
виконанні індивідуальних завдань	0	0	0
опрацюванні розділів програми, які не викладаються на лекціях	60	30	30
Заходи семестрового контролю		к.р	к.р

Структура навчальної дисципліни

Лекційний курс (16 год.)

№№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Конфліктологія як наука. Характеристика конфлікту як соціально-психологічного феномену.	2
2	Теорії механізмів виникнення конфліктів. Технології керування конфліктами.	2
3	Теорії поведінки особи в конфлікті. Технології ефективного спілкування та раціональної поведінки у конфлікті.	2
4	Види психологічного впливу в конфліктних ситуаціях і техніки їх використання.	2
5	Поняття внутрішньоособистісного конфлікту, форми його прояви та засоби і прийоми його вирішення.	2
6	Поняття про міжособистісні та групові конфлікти і можливості їх подолання.	2
7	Поняття організаційних і управлінських конфліктів, їх попередження та засоби вирішення	2
8	Психологічні особливості і техніки переговорного процесу при вирішенні конфліктів	2

Практичні заняття (16 год.)

№№ з/п	Тема заняття та її зміст	Тривалість (годин)
1	Конфліктологія як наука. Характеристика конфлікту як соціально-психологічного феномену.	2
2	Теорії механізмів виникнення конфліктів. Технології керування конфліктами.	2
3	Теорії поведінки особи в конфлікті. Технології ефективного спілкування та раціональної поведінки у конфлікті.	2
4	Види психологічного впливу в конфліктних ситуаціях і техніки їх використання.	2
5	Поняття внутрішньоособистісного конфлікту, форми його прояви та засоби і прийоми їх вирішення.	2
6	Поняття про міжособистісні та групові конфлікти і можливості їх подолання.	2
7	Поняття організаційних і управлінських конфліктів, їх попередження та засоби вирішення	2
8	Психологічні особливості і техніки переговорного процесу при вирішенні конфліктів	2

Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях (60 год.)

№№ з/п	Назва теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Поняття конфлікту у суспільстві, його характеристики та різновиди	10
2	Можливості регулювання соціальних конфліктів	10
3	Поняття сімейного конфлікту, його особливості та наслідки	10
4	Шляхи попередження та регулювання сімейних конфліктів	10
5	Педагогічні конфлікти: види, причини та засоби їх усунення	10
6	Роль керівника (менеджера) у попередженні, вирішенні та регулюванні організаційних конфліктів	10

6. Теми індивідуальних завдань

1. Моделі поведінки особи в конфліктній взаємодії і їх характеристики. Стратегії поведінки особи в конфлікті.
2. Типи конфліктних особистостей і способи взаємодії з ними.
3. Переконавання як вид психологічного впливу.
4. Навіювання як різновид психологічного впливу.
5. Роль емоційного психологічного впливу (зараження) у розв'язанні конфліктів, його основні прийоми.
6. Спілкування як основний елемент у конфліктній взаємодії. Основні аспекти спілкування і їх функції в конфлікті.
7. Міжособистісні та групові конфлікти: причини, фактори, різновиди та правила управління ними.
8. Внутрішньоособистісні конфлікти, основні концепції, форми та способи їх подолання.
9. Педагогічні конфлікти: специфіка, види, динаміка, причини та засоби їх усунення.
10. Виробничі конфлікти: специфіка, види, причини та засоби їх усунення.

11. Психологія переговорного процесу: основний зміст і моделі поведінки партнерів при вирішенні конфліктів.
12. Маніпулятивні технології в переговорному процесі і протидія їм.
13. Технології стратегій і тактик у переговорному процесі при вирішенні конфліктних ситуацій.
14. Конфлікти у суспільстві та шляхи їх подолання.
15. Конфлікти в організаціях та установах та їх подолання.
16. Сімейні конфлікти та засоби їх усунення.
17. Конфлікти у сфері управління та бізнесу, їх характеристики та властивості.
18. Глобальні та регіональні конфлікти, їх актуальність та можливі шляхи розв'язання.

7. Рекомендована література

1. Берн Э. Игры, в которые играют люди. – М.: Прогресс, 1988. – 400 с.
2. Гат І. Етика ділового спілкування: навч. пос. / І. Гат. – К.: КПІ, 2005. – 160 с.
3. Емельянов С.М. Практикум по конфликтологии. – СПб.: Питер, 2000. – 368 с.
4. Зарайский Д.А. Технология личного влияния. – Киев: ТАИР, 2000. – 232 с.
5. Коузэр Л. Основы конфликтологии. – СПб.: Светлячок, 1999. – 286 с.
6. Ложкін Г., Юрковський Е., Моначін І. Практикум із конфліктології. – Тернопіль: Воля, 2005. – 168 с.
7. Малышев К.Б. Психология управления. – М.: PerSe, 2000. – 144 с.
8. Немов Р.С. Психология. Кн. 1. Общие основы психологии. – М.: Просвещение, 1994. – 489 с.
9. Нечасв В. М. Конфліктологія. Навч. посібник. – К.: Центр навч. літ., 2004. – 198 с.
10. Панкратов В.Н. Психотехнология управления людьми. – М.: Изд. Института психотерапии, 2001. – 336 с.
11. Самосознание и защитные механизмы личности. – Самара: «БАХРАХ-М», 2000. – 656 с.
12. Столяренко Л.Д., Самыгин С.И. Психология и педагогика в вопросах и ответах. – М.: АСТ, 1999. – 576 с.
13. Пірен М. І. Конфліктологія. – К.: МАУП, 2005. – 360 с.
14. Психологія вирішення конфліктів. Навчальний посібник / В.О. Джелалі. – К.; Харків: Р.І.Ф., 2006. – 320 с.
15. Практическая психодиагностика. Методики и тесты. – Самара: «БАХРАХ», 2000. – 672 с.
16. Танаев В., Карнаух И. Практическая психология управления – М.: АСТ - ПРЕСС, КНИГА, 2003. – 304 с.
17. Черкасов В., Платонов С., Третьяк В. Управленческая деятельность менеджера. – К.: Ваклер, Атлант., 1998. – С. 416 – 464.
18. Черкасов В. В. Проблемы риска в управленческой деятельности/ В.В.Черкасов. – М.: Рейфл-бук, К.: Ваклер, 1999. – 287 с.
19. Чмут Т.К. Етика ділового спілкування: навч. пос. / Т.К. Чмут, Г.Л. Чайка/ – К.: Вікар, 2006. – 223 с.

Додаткова література та інші джерела

1. Анцупов А.Я., Малышев А.А. Введение в конфликтологию. Как предупреждать и разрешать межличностные конфликты. – К.: МАУП, 1996.
2. Ворожейкин И.Е., Кибанов А.Я., Захаров Д.К. Конфликтология: Учебник. - М.: ИНФРА- М, 2003.
3. Дмитриев А.В. Конфликтология: Учебное пособие. - М.: Гардарики, 2003.
4. Ішмуратов А.Т. Конфлікт і згода. Основи когнітивної теорії конфліктів.- К.: Наукова думка, 1996.- С.71
5. Скотт Д.Г. Конфликты. Пути их преодоления. - К.: Внешторгиздат, 1991. -189с.
6. Скотт Д.Г. Способы разрешения конфликтов. - К.: Верзилин ЛТД, 1991. -207с.

8. Кодекс академічної доброчесності

Студенти, як учасники освітнього процесу, у своїй діяльності мають дотримуватись положень «Кодексу академічної доброчесності» Національної металургійної академії України, у якому прописані політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, який знаходиться у відкритому доступі на сайті академії за посиланням: <https://nmetau.edu.ua/file/kodeks.pdf>, а також ознайомитись з усіма викладеними в ньому принципами, правилами поведінки, спрямованими на формування самостійної і відповідальної особистості, спроможної навчатися, займатися науково-практичною діяльністю, дотримуючись відповідних етичних та правових норм.

Недотримання положень «Кодексу академічної доброчесності», незалежно від того є воно навмисним, чи ні, є серйозним порушенням та є предметом для розгляду «Комісії з питань академічної доброчесності» НМетАУ та подальших правових дій.

Дотримання Кодексу академічної доброчесності передбачає:

- самостійне, творче виконання усіх видів навчальних робіт включно на контрольних заходах (тести, екзамени тощо);
- при підготовці творчих письмових робіт коректне оформлення усіх запозичень з наукової та іншої літератури з посиланнями на відповідні ресурси та джерела;
- консультування з викладачами у рамках підготовки / виконання самостійної роботи є допоміжним заходом для якісного опрацювання матеріалу та підготовки кінцевого академічного продукту.

Ухвалено на засіданні груп забезпечення якості освітніх програм:

Протокол № 1 від 02.09.2020 р.

Зав кафедрою інженерної педагогіки

проф. В. Палагута

Викладач

проф. В. Палагута